

Red: E. Husmark och Y. Karlsson

Röster om narkotika

Det går knappast att utesluta möjligheten att de detaljerade reportagen i tidningar, TV och radio bidrar till att väcka nyfikenhet och på så sätt sprida narkotikamissbruket. I vissa fall förefaller producenterna av sådana skildringar kanske mer än lovligt ahingslösa i fråga om ämnets förrådiska lokaler även om nyhetsförmedlarna ofta anstränger sig att ge en utförlig information om riskerna, hävdar *Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning* (4.3).

Men bara detta att man talar om saken, oavsett hur och i vilket syfte, skapar kanske nya offer? Frågan är tämligen ointressant när ryktena om drogerna redan torde ha nått vandra tonåring i vårt land, och när även distributionen av varorna tycks vara landsomfattande.

Att då sticka huvudet i busken och försöka tita ihjäl fenomenet är en alltför hjälplös attityd. Det är möjligt att det ibland sägs fel saker om narkotika på olämpliga platser, men inte lider vi för den skull av något överflöd på information. Från samhällets sida har man hittills knappt rört ett finger för att åstadkomma någon form av ordnad upplysning om dessa gifter och följderna av att missbruka dem.

Skolöverstyrelsen måste rimligen mobilisera lärare och skolsjukvårdens personal i en intensiv upplysningskampanj. Skolornas

uppmärksamhet måste väsentligt skärpas, när det gäller symptom på narkotikamissbruk hos eleverna.

Än så länge är vårdresurserna ytterst begränsade och narkotikaforskningen praktiskt taget obefintlig. Desto större skäl har man att satsa på förebyggande åtgärder, och vilken ligger då närmare till hands än en realistisk information om riskerna. Flertalet tonåringar torde vara fullt kapabla att förstå en varning.

Att tala tyst om ett så allvarligt socialt problem som narkotikan är verkligen inte möjligt: att enbart dundra mot narkotikabrukets nackdelar, när det finns offer som tydligen också upplever något positivt vid sidan av mycket elände och därför kan locka andra att prova på, kan samtidigt vara pedagogiskt missriktat, skriver *Dagens Nyheter* (27.2).

Vad alla som agerar som avslöjare och upplysare på detta område måste försöka undvika — det gäller både massmedia, polis och myndighetspersoner — är att falla i "sensationalismens" fälla när man är ute för att rapportera, avvärja och påverka opinion. Det kan ge engagemanget något av samma förödande tvetydiga underton som när man förr i en oskuldsfullare tid med saftiga — och säljande — åskådningsexempel eller fabler brukade varna gossar för den lede spritdävlens och flickor för storstadens frestelser och farligheter.

Det är inte bara praktiska svårigheter som möter. Psykologiska problem uppstår också. Allmänhetens reaktioner går från lång likgiltighet till plötslig uppståndelse, som gynnar spekulation i sensationer och ibland bara ökar smittan. Den förebyggande upplysningen får svårt att enbart arbeta med starkt befogade varningar och avskräckningar, när djungeltelegrafen samtidigt lockar med mystiska njutningar och ny gemenskap. Trotset mot konventioner, lusten att utmana och skaka om vuxenvärlden där det känns hårdast kan förstärkas ju starkare kraven blir

på rejäla ingripanden, anser *Dagens Nyheter* (8.3).

Det är ju inga särskilt drastiska, men åtskilliga praktiska och behövliga åtgärder narkotikavårdskommittén föreslagit.

I den mån arbetet på att få fram kemiska analysmetoder ger resultat som också kan användas diagnostiskt på större kollektiv — exempelvis skolor, kriminalvårdens klientel — eller som duger för praktisk användning i trafikkontroller (liksom alkotest) är mycket vunnet. Narkotikan i trafiken hör till det mest oroande i ett problemfält utan många ljuspunkter hittills.

Med det otåliga intresse statsmakterna visat bör anslag komma redan i vår till konvalescentvård och hjälporganisationer. För kommuner och landsting gäller det att kunna skaka fram anslag snabbt och inte väja för obyråkratiska improvisationer. Ett svårt problem finns dock kvar på personalsidan.

Både behovsinventeringen och vårdutbyggnaden tar dock lång tid och ger i bästa fall resultat på lång sikt. Det är därför skada att kommittén inte haft möjlighet att samtidigt, eller rent av först, presentera sina synpunkter på prevention och upplysning, vilka utlovas till i sommar. På dessa områden borde det trots allt vara möjligt att handla effektivare och snabbare än i dag, om exempelvis socialvårdarna och polisen får större resurser och befogenheter för arbetet på fältet.

Det är ett så stort och sammanfattat problem att det är viktigt att konstatera att det sannolikt inte kan lösas under överskådlig tid. Vi måste inrikta oss på att begränsa skadeverkningarna och undvika sådant som förvärrar situationen. Det är nämligen sannolikt inte i så liten utsträckning fråga om en ofta ganska djupgående protest från den unga generationen — en protest som kanske är oklar till sitt innehåll och ännu mera till sin syftning med tanke på dess påtagliga drag av destruktivitet — men som ändå är en ofrånkomlig realitet, skriver *Arbetet* (8.3).

Till dagens bild i Sverige hör också en ovilja att diskutera problemet realistiskt. Det har omvittnats från många håll, att både lärare och föräldrar söker blunda för att barn och ungdomar använder läkemedel och narkotika av växlande farlighetsgrad och att de därför inte heller på ett tidigt stadium vill ta upp en diskussion med ungdomarna om problemet. Det har också med en viss rätt sagts, att i detta — som i liknande sammanhang — finns det en benägenhet att föra hela diskussionen utan att de som vet mest om problemen, alltså ungdomarna själva, får vara med.

Vi tycker också, att radio och television skulle kunna göra mera för att belysa de här frågorna på sådant sätt, att ungdomar och andra grupper som särskilt är i farozonen skulle lyssna. Det tycks fortfarande som många tror, att en klar och utförlig information skadar snarare än gör nytta. Vi delar inte den uppfattningen.

De läkare som arbetar för att rehabilitera missbrukarna sätts många gånger på mellanhand av ett alltför misstänksamt samhällsmaskineri. Det brister i de socialmedicinska resurserna, ungdomspsykologer saknas liksom ungdomspsykiatriker och skolan har för kort tid för personlighetsfost-
ran.

Ett mera trivsamt samhälle måste skapas för att man skall komma till rätta med missbruket. Utgångspunkten för varje konstruktiv diskussion måste vara att ställa frågan — vad är det som gör att så många ungdomar inte finner sig tillrätta i det samhälle, som omger dem?

Narkomanvårdskommitténs vårdförslag präglas av en stor försiktighet, för att inte säga konservatism, anser *Aftonbladet* (8.3). En del allmänna deklarationer lovar gott: ett flerdimensionellt synsätt anläggs, olika inslag i vården skall integreras, målsättningen bedömas från fall till fall och olika metoder prövas och resultaten jämföras.

Det är bra att en organiserad narkomanvård skapas, det ska un-

derstrykas. Men kommittén redovisar inte alls nackdelarna med det alternativ man bestämt sig för.

Kommittén låtsas inte om några negativa följder av att förlägga narkomanvården till psykiatriska sjukhus. Den förtiger också de positiva värden man kan få ut av alternativa vårdformer — som t.ex. dr Sven-Erik Åhströms verksamhet. Denna är säkert värd kritik, doserna har varit för stora, illegal försäljning har förekommit och verksamheten har varit ovetenskapligt utförd. Men positiva inslag är förtroendet läkare-patient, patienternas medansvar i behandlingen, inslaget av länkverksamhet osv.

Risikområdet är brett och uppgifterna i kommitténs betänkande ger anledning till omedelbara undersökningar om hur jordmånen är för den tydligen allt mer förrädiska underjordiska propagandan för användning och om hur spridningen av de vanor som så småningom blir missbruk sker.

Vid en konferens nyligen omtalade en polisintendent att tabletter i miljontal smugglades in i landet och en sjukhuschef med klinisk narkomanvård på sitt program konstaterade att narkotikabruket femdubblats under de senaste fem åren. Till det mest alarmerande hör uppgiften om narkotikabrukets väldiga omfattning bland vissa kategorier asociala och bland ungdomen, och då visst inte enbart "problemungdom", erinrar *Svenska Dagbladet* (8.3).

"Knark" är långtifrån sällsynt i skolorna och t.o.m. trettonåriga "knarkare" förekommer. Förra året dokumenterades 38 missbrukarfall i Stockholmskolorna — sannolikt kommer man sanningen närmare om man förutsätter lika många fall vid var och en av de större huvudstadsskolorna.

Det är närmast en truism att säga att problemet är i särklass svårbemästrat. Få saker är så lätta

att smuggla in i landet som narkotika; även stora kvantiteter kräver obetydligt utrymme och ett minimum av emballage. Av samma skäl är detaljdistributionen enkel och svårupptäckt. Trots aktningsvärda insatser har samhället inte lyckats få bukt med spritlangningen. Så mycket mindre chanser har det att radikalt stoppa narkotikaförsäljningen. Till detta kommer, att det är svårt att bevisa att en person verkligen är narkotikapåverkad. Den som kör bil under inflytande av narkotika utgör en lika stor trafikfara som den alkoholberusade, men det är praktiskt taget omöjligt för en trafikpolis att få fast en sådan förare, eftersom symtombilden kan vara mycket vag.

Alla som börjar med narkotika — ofta bara för att de tycker det är något spännande eller som ett uttryck för en ung protest — tycks tro att de kan sluta. I verkligheten blir det ofta en så snabb och stark tillvänjning att det fordras en mycket rejäl viljeanspanning och medicinsk hjälp för att komma loss. Tyvärr bryts i många fall personligheten ner.

Man har ett intryck av att myndigheterna har blivit överrumplade av den oväntat snabba utvecklingen. Trots att narkotikabruket spritt sig explosionsartat har inte mycket blivit gjort. Det är nu hög tid att åtgärder vidtas.

Narkotikamissbruket är en epidemi med sådan hastighet i tillväxten och med sådana komplikationer att sjukvård och socialvård stått handfallna. Nu äntligen, efter opinionsbildande insatser av enskilda, har det tunga maskineriet satts igång och en rad snabba åtgärder för att söka upp missbrukare och ge dem vård föreslås, skriver *Expressen* (8.3).

Än så länge är det ändå bara bristerna i vårdmöjligheter som skall rättas till. Viktigast av allt måste vara att finna ut metoder för att stoppa den alarmerande spridningen av narkotikamissbruket bland ungdomen. Det är dags att ta ett större grepp på hela prob-

lemet, exempelvis genom en parlamentarisk utredning.

Ett steg i rätt riktning är den uppsökande vård som kommittén föreslår att i första hand Stockholm och Göteborg ska sätta i gång. Patruller ska leta upp missbrukarna och övertala dem att söka vård. Det är en verksamhet som måste byggas ut.

Under alla förhållanden är tvång ingen bra utgångspunkt för en lyckad vård. Det gäller alltså att få den som börjat missbruka läkemedel att inse sitt behov av vård och ge motiv för en comeback till normal livsföring.

Det är inte minst på den sidan som Riksförbundet för hjälp åt läkemedelsmissbrukare (RFHL) har sin stora uppgift. Denna organisation har varit pionjär när det gäller att väcka den opinion som nu börjat ge resultat.

Den verksamhet som doktor S E Åhrström bedrivit mitt i "Träsket" i Stockholm ska snabbt avvecklas. När denna verksamhet bedöms, bör hänsyn tas till att den har varit något av en panikverksamhet, ett försök att åtminstone lindra lidandet och ge någon hjälp åt människor i yttersta fysiska, psykologiska och sociala misär i ett läge då inget verkligt vårdalternativ ännu funnits.

Varje narkotikamissbrukare bör vara skyldig att uppge smittkällan. Langning kan rubriceras som samhällsomstörtande verksamhet och därigenom medföra kraftig påföljd. Alla missbrukare måste bli skyldiga att underkasta sig vård.

Dessa förslag i kriget mot narkotikan framförde biträdande överläkaren vid Mariapolikliniken i Stockholm Erik Sennhammar i en hörnartikel i Dagens Nyheter (12.3).

Finns det verkligen någon som tror att enbart information och upplysning kan hejda en lavin? Tror någon att information och upplysning kommer att få ungdomen att springa ifrån narkotikan som lockar dem på många olika sätt? Jag befärar att vi underskattar betydelsen av vad det innebär för en människa att även under en viss period under uppväxttiden ha varit slav under narkotika.

Läget är betydligt allvarigare än vad många ansvariga myndig-

heter har velat erkänna hittills. Samhället är faktiskt i fara, därför att ett rätt stort antal skolungdomar redan är smittade av narkotikaepidemin och därför att risken för ytterligare spridning är mycket stor. Det har visat sig tämligen resultatlöst att bekämpa alkoholmissbruket med hittills tillämpade metoder. Har samhället råd att skaffa sig ytterligare en grupp av kroniskt sjuka missbrukare, som i detta fall inte ens ekonomiskt bidrar till statsfinanserna genom sitt missbruk, utan genom sitt missbruk stöder internationella eller nationella langare och hjälper dem till miljonvinster? Läget förefaller allvarligt nog för att förklara undantagstillstånd och att börja kriget mot narkotikan.

Den tveksamhet som rått om kampen mot narkotika i skolorna är på sätt och vis både begriplig och naturlig. Det har nämligen varit och är fortfarande ovisst hur utbredd och intensiv användningen är. Likaså är det ovisst hur användningen skall angripas, betonar *Aftonbladet* (17.3), sedan SÖ of-fentliggjort sin aktionsplan.

Intresset och oron har emellertid stegrats, bl.a. genom en tveeggad publicitet. Det är inte alls säkert att situationen är så allvarlig som de allt tätare larmsignalerna gör gällande.

Den aktionsplan som skolöverstyrelsen presenterade är principiellt riktig. Inget pådrag i panikens och hysteris tecken. Men ändå skärpt uppmärksamhet från alla i skolan verksamma och kontakter utåt med andra samhällsorgan och organisationer.

Hur detta ska genomföras i praktiken är inte alldeles givet. Det kommer, sa skolöverstyrelsens chef, att bli en svår balansgång. Å ena sidan riskerar man att ge aktionen en förmyndarmässig och fränstötande prägel och å andra sidan kan man låta bli att göra någonting alls och därmed lämna fältet fritt för mer reaktionärt färgade kampanjer från annat håll.

En av de allra angelägnaste uppgifterna är att söka stoppa själva distributionen — en polisierad uppgift framför allt, konstaterar *Svenska Dagbladet* (17.3). Men

vad blir det av detta annat än ord när polisen redan nu är ansträngd till bristningsgränsen och regering och riksdagsmajoritet inte vill effektivt förstärka organisationen. Brottligheten ökar — men upplärningsprocenten minskar. Och frågan är hur pass effektiv "den nya skolan" är i det ungdomsvårdande värvet. Var skall den samla sig till fälttåget? På rökrutan?

Ingen kommer att motsäga ecklesiastikministern, när han säger att elevvårdsarbetet i skolan bör intensifieras. Men också i det avseendet har våra översåtar ett ansvar för försummelser och felbedömningar, inte vid ett enstaka tillfälle utan under en lång följd av år. Hur ofta har vi inte hört sägas att skolan inte skall lägga sig i vad eleverna gör på fritid. Detta har ju varit en väsentlig tanke i den nya skolideologien, fastän den begripligt nog har kommit en smula i skymundan på sistone, när det i allt vidare kretsar börjat gå upp att skolan har ett ansvar som den inte kan avhända sig lika mycket för ungdomens fostran och vård som för undervisningen. Föräldrarna behöver i sin fostrande gärning skolans stöd, men det stödet har blivit allt bristfälligare, efter hand som skolans auktoritet hos eleverna försvagats.

Skräckskildringar

Det förekommer allt oftare, särskilt i kvällspressen, utförliga och för allmänheten sannolika skildringar av hur barnavårdsnämnderna landet runt på ett inhumant och omdömeslöst sätt handlägger barnavårdsärenden. Det gäller framför allt tvångsingripanden som barnavårdslagen föreskriver barnavårdsnämnden under speciella omständigheter. Hur barnavårdsnämnderna arbetar saknar alltför många kännedom om och dessa skildringar får därför den effekt som pressen tydligen avsett, "de skakar om människorna ordentligt", skriver *socionom Rose-Marie Ericsson*, Solna, i en

hörnartikel i Dagens Nyheter (9.3).

Pressens skildringar av barnavårdsnämndernas handläggningsförfarande kan tyvärr inte tillrättaläggas av vare sig någon tjänsteman eller förtroendeman inom barnavårdsnämnden. Vi hindras av sekretesslagen och måste därför stillatigande läsa om de ärenden vi handlagt och som i pressen skildras på ett oftast osakligt och onyanserat sätt. Då det gäller ärenden som behandlats i mindre staders och landsortskommuners barnavårdsnämnder, där det oftast endast är en socialassistent anställd vid barnavårdsnämnden, kommer dessa publiceringar av socialassistentens "inhumana" åtgärder sannolikt att ge ortsbefolkningen en snedvriden uppfattning om såväl tjänstemannen som barnavårdsnämnden.

Sannolikt kan fel begås vid handläggningen av dessa kontroversiella ärenden, men en särskild paragraf i barnavårdslagen gör det möjligt för den person ärendet rör att ta del av alla handlingar och överklaga. Utredningen och beslutsverkställigheten handläggs således inte "godtyckligt", vilket man såsom oinitierad läsare genast får intryck av. Kvällspressens artiklar skrämmer människor som tvingas komma i kontakt med en barnavårdsnämnd och försvårar samarbetet. Det är en allvarlig konsekvens. Det vore av största vikt att det i stället för dessa skräckskildringar i pressen gavs utrymme för mer saklig upplysning.

Det finns all anledning att understryka socionom Ericssons åsikter. I alltför många barnhämningsfall har artikelförfattare kraftigt engagerat sig för den ena sidan — oftast för dem som måst lämna ifrån sig ett barn. Denna enögdhet har gett upphov till de här påtalade missförhållandena — i många fall hade säkert en mera sanningsenlig bild kunnat ges, om den andra sidan åtminstone blivit "hörd i målet", även om sekretessen lägger hinder i vägen för detaljerade klarlägganden.

Chockbehandling

Vad tänker regeringen göra för att få bort den värsta skamfläcken i välfärdslandet, frågar *Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning* i sin I Dag-spalt (7.3). Det är bristerna i åldrings- och långtidssjukvården som åsytas, brister som med chockartad effekt blottats i olika sammanhang.

Ingen kan gärna vara så avtrubbad att han inte upprörs över interiorer som dessa. Orkeslösa gamla tvingas att möta sjukdomar och plågor i bostäder som inte sällan är av beklämmande låg standard. Är de inte helt lämnade åt sig själva har de oftast vid sin sida någon jämnårig vars egna krafter är starkt nedsatta av ålder och krämpor. Den hjälp som samhället kan erbjuda består kanske högst i några timmars tillsyn per dygn. Bland dessa övergivna sjuka åldringar utspelas dagligen tragedier, som är djupt ovärdiga ett civiliserat samhälle.

Det är inte underligt att de som arbetar inom åldringsvården med en onormal tung arbetsbörda ibland uttrycker bitterhet. De inser sin otillräcklighet. Det går inte att slå bort anklagelserna. Man frågar sig om politikerna har fantasi och kurage nog att föreställa sig de grymma realiteterna som dessa köer representerar.

Socialministern tycks inte ha det. I annat fall skulle han knappast kunna beskriva talet om vårdkrisen som enbart politisk taktik. Det är inte bara hr Aspling som verkar ovillig eller oförmögen att inse allvaret i kritiken mot vår nuvarande åldringsvård. Men man önskar att först och främst han skall ruskas om av chockerna. Vad vill regeringen göra för att få bort den värsta skamfläcken i välfärdslandet?

"Nya sundhetskollegiet"

Ska det vara namngivning efter anciennitet kunde "medicinalstyrelsen" som socialministern rekommenderar som namn för de sammanslagna medicinal- och so-

cialstyrelserna, lika gärna utbytas mot Sundhetskollegiet, säger *Dagens Nyheter*. Till överensstämmelse med medicinalstyrelsens ursprungliga namn.

Ur saklig synvinkel borde prefixet social-, såsom ett vidsträcktare begrepp än medicinal-, ha företrägs. Hälso- och sjukvården är en del av den sociala omvårdnaden om medborgarna, men exempelvis socialhjälp i form av kontanta bidrag kan inte, hur man än tänjer begreppen, kallas hälsovård eller sjukvård.

Sjukförsäkringen räknas som en socialförsäkring. Både medicinalstyrelsen och socialstyrelsen hör till socialdepartementet. Social är alltså det överordnade begreppet, medicinal det mera specialiserade. Den synpunkten tycker man att ett socialdemokratiskt statsråd borde ha beaktat.

Frågan har sin symboliska betydelse. Hälso- och sjukvården får inte dominera det nya verket. Ömsesidig integration krävs, socialvårdande insatser t.ex. inom mentalvård och rehabilitering måste få tillräckligt spelrum — något som läkarna kanske inte alltid förstår.

Vad som i dag mer än annat är av nöden är en uppvärdering, en statushöjning av det socialkurativa arbetsområdet, där försummelser och misslyckanden kostar enskilda och samhället så ofattbart mycket, inte minst i form av sjuklighet och sjukvårdsutgifter. Om det inordnas i ett ämbetsverk som genom själva sitt namn anger att här väger läkarens ord tyngst, är det risk att motsatsen sker.

Hr Aspling betonar visserligen att cheferna i det nya ämbetsverket, i motsats till de nuvarande medicinalråden, formellt inte skall behöva ha någon viss yrkesutbildning. Men han säger att en del tjänster i praktiken bara kan skötas av personer som tillhör vissa yrken. Detta kan i så fall inte gälla de högre befattningarna, eftersom man inom varje avdelning av det nya verket skall integrera de sociala och medicinska områdena. Om man inte vill påstå att det ena slaget av sakkunskap a priori är överordnad det andra så måste chefskapet lika väl kunna ligga hos en socialt utbildad som hos en läkare.

I DN:s reflexioner saknas en förklaring, nämligen den att läkarna i årtionden och i ett otal kritiska patientsituationer måst vänja sig vid att inte räkna med någon samhällshjälp, därför att ingen funnits.

Svenska Dagbladet (28/3) finner att den hårda kritiken mot MCA-utredningen gjort intryck i socialdepartementet och att "de värsta underligheterna är förda åt sidan" i propositionen. De kommunala huvudmännens övertagande av den allmänna sjukvården i stort slår starkt igenom.

De nya grepp på ämnet, som man förmärker, får i mycket lands-

tingsförbundets signatur. Därvid tilldrar sig förslaget om ett av staten och kommunförbunden finansierat planerings- och rationaliseringsinstitut för sjukvården och socialvården särskilt intresse. Detta institut föreslås överta stora delar av centrala sjukvårdsberedningens, Sjurars och landstingsförbundets organisationsavdelnings hittillsvarande uppgifter.

Tillkomsten av ett sådant institut innebär i bästa fall en kraftsamling för att rationalisera det nu på alltför många händer spridda ansvaret för sjukvårdens planerings- och rationaliseringsverksamhet. Man frågar sig likväl, om inte rationaliseringen fått stanna på halva vägen. Ty vid sidan av detta institut föreslår man samtidigt en ökning av den nya medicinalstyrelsens egen planerings-

och utredningsverksamhet, och över båda tronar fortfarande det besynnerliga organ — till hälften fågel och till hälften fisk — som kallar sig socialdepartementets sjukvårdsdelegation. Det är omöjligt att bli klok på, hur arbets- och ansvarsfördelningen mellan dessa tre organ skall gestalta sig, och det förefaller i varje fall som om två av dem skulle vara tillräckliga och det tredje överflödigt.

Sv.D. önskar, att vetenskapliga rådet skall göras mera effektivt, att det nya verket måtte kunna rekryteras med bästa möjliga fack-personal och att sakkunniga synpunkter och förslag måtte respekteras av de politiska instanserna.

socialmedicinsk tidskrift

Prenumerationspris:

Helår kr 30, halvår kr 16.

Studentprenumeration helår kr 16.

Lösnummer kr 3:50 (specialnummer kr 4)

Tidskriften utkommer med 10 nummer per år (1 per månad utom juli och augusti).

Återgivande helt eller delvis av originalartiklar ur **smt** utan angivande av källan förbjudes.

Annonssavdelning:

Red. Nils Byttner, Strandliden 60, Vällingby.

Tfn 08-38 52 99, 38 77 58.

Annon priser:

Omslagets andra sida kr 500, omslagets fjärde sida kr 600, första inlagssidan kr 500,

helsida kr 450, halvsida kr 250, kvartsida kr 150.

mm-pris kr 1:25 pr enkel spalt 70 mm,

Spalthöjd 210 mm, spaltbredd 70 mm,

sidans bredd (2 spalter) 150 mm.